

Twee nieuwe uitkijkposten voor de dier- en volksgezondheid

‘Ook de inzenders van dode dieren krijgen van ons altijd informatie terug,’ Andrea Gröne

Het ene geboren, het andere wedergeboren - maar je kan toch spreken van twee nieuwe instituten die ons land in de afgelopen anderhalf jaar rijker is geworden op het gebied van dier- en indirect ook menselijke gezondheid. Signaal van de toenemende aandacht in beleid en onderzoek voor het voorkomen en de gevolgen van besmettelijke dierziekten.

Van een wedergeboorte mag je spreken bij het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC). Een nationale radardienst op het gebied van ziektes onder in het wild levende dieren, zo zou je het kunnen omschrijven. Het centrum vergaart kennis over de gezondheid van in het wild levende dieren, en zorgt ervoor dat die kennis goed wordt gebruikt in het beleid voor de gezondheid van dieren en mensen. Het centrum werd in het begin van dit decennium opgezet door LNV, de Utrechtse Faculteit Diergeneeskunde en het Rotterdamse Erasmus MC. Rotterdam werd de tijdelijke standplaats, met het idee het centrum na drie jaar over te plaatsen naar Utrecht. Door een koude start van de financiering, kwam het centrum in zijn definitie-

ve vestigingsplaats eigenlijk pas in augustus 2008 tot nieuw leven. Op dat moment trad ook directeur Andrea Gröne aan, die als hoogleraar Veterinaire Pathologie tevens is verbonden aan de Utrechtse Faculteit Diergeneeskunde. De nabijheid van die faculteit was een belangrijke reden voor de wens om het centrum in Utrecht te vestigen, licht zij toe. Daar werd vorig jaar ‘eigenlijk van scratch af weer begonnen,’ aldus Gröne, ‘en op het ogenblik is het centrum vol in bedrijf.

Ogen in het veld

Het centrum onderhoudt veel contacten met andere instellingen op het gebied van humane en dierlijke gezondheid zoals het RIVM, het Centraal Diergeneeskundig Instituut in Lelystad, de Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer en de Erasmusuniversiteit. Maar bijna nog belangrijker zijn de jagers en de natuurorganisaties. ‘Dat zijn onze ogen in het veld’. Waarnemingen van dode en zieke dieren worden doorgegeven aan het Centrum, al of niet vergezeld van bewijsmateriaal, en vervolgens geanalyseerd en samengevoegd. Zo kan in een vroeg stadium worden ontdekt of en waar

een uitbraak optreedt van een ziekte die eventueel bedreigend kan zijn voor de fauna of de volksgezondheid. Behalve pathologen werken daarom bij het centrum ook ecologen en epidemiologen, die een beeld kunnen vormen van de oorzaken en het mogelijke vervolg op een ‘incident’. Uiteraard wordt er gerapporteerd aan de ministeries van LNV en VWS. Als de situatie het vereist meteen, en anders in een jaarlijks rapportage. ‘Ook de inzenders van dode dieren krijgen van ons altijd informatie terug,’ zegt Gröne die duidelijk zuinig is op leveranciers van informatie uit het veld.

Moet je bij het DWHC meestal denken aan wat grotere dieren zoals vogels, vossen en konijnen, bij het juist opgerichte Centrum Monitoring Vectoren (CMV) gaat het volgens coördinator Ernst-Jan Scholte om geledpotige vectoren. Vectoren, dat zijn levende overbrengers van besmettelijke ziektes, kunnen bijvoorbeeld ook knaagdieren zijn, legt hij uit. ‘Maar wij richten ons volledig op die kleinere diertjes, die ook het meeste als verspreider optreden’. Eigenlijk was er tot voor kort maar heel weinig kennis

‘Eerst moet je een beeld van de verspreiding hebben, daarna kan je gaan kijken hoe die verspreiding verandert en waar problemen optreden.’

Ernst-Jan Scholte

over het voorkomen van dergelijke vectoren in Nederland. ‘Dat gebrek kwam aan het licht toen we de afgelopen jaren opeens te maken kregen met Blauwtong onder vooral schapen, een ziekte die wordt overgebracht door knutten, en met de Aziatische tijgermug die ons land binnenkwam als meelifter op het importgewas ‘Lucky Bamboe’.

Risk assessment

De kennislacune, vooral over de verspreiding van vectoren in Nederland, moest snel worden gedicht en daarvoor werd het CMV in het leven geroepen. ‘Waar zitten welke muggen, teken, en knutten en hoeveel’, dat is volgens Scholte de basis van de CMV-aanpak. ‘Eerst moet je een beeld van de ver-

spreiding hebben, daarna kan je gaan kijken hoe die verspreiding verandert en waar problemen optreden. Of waar problemen kunnen gaan optreden.’ Risk assessment wordt dat genoemd, een activiteit die het CMV samen met het RIVM en het CVI beoefent. Om deze risico’s voor Nederland in kaart te brengen is up-to-date informatie nodig over verspreiding en hoeveelheid. Hiervoor zijn grootschalige praktijkmetingen nodig, die het CMV uitvoert. Rapporteren doet het centrum aan twee ministeries, want dat is in dit geval het mooie: omdat het om mensen en dieren gaat moet de aanpak van het probleem wel een coproductie zijn van twee departementen en dat is het ook.’ Tot nu toe met veel succes,’ aldus de coördinator.

Dierbeleid in het kort

Rol dierenarts moet sterker

De positie van de dierenarts moet worden versterkt om zijn maatschappelijke rol beter in te kunnen vullen. Dat concludeerde de Raad voor Dierenaangelegenheden. Minister Verburg onderschrijft die conclusie en bestudeert de zienswijze van de raad om naar oplossingen te zoeken. Andere manieren van informatie verstrekken en een andere structuur van samenwerken en belonen zouden aan de oplossing bij kunnen dragen.

[Persbericht en rapport RDA | 11-06-2009](#)

Staat van het dier

In februari brengt minister Verburg de eerste aflevering uit van een jaarlijks rapport over de toestand van diergezondheid en dierwelzijn in ons land: De Staat van het Dier. De Animal Science Group (ASG) van de Wageningen UR doet het

onderzoek voor de rapportage, die gaat over landbouwhuisdieren, paarden, hobbydieren, kweekvis, huisdieren, circusedieren en dierentuindieren.

[Kamerbrieven rapport | 01-07-2009](#)

Strengere eisen voor welzijn circusedieren

Er komen strengere eisen aan verzorging, huisvesting en opleiding voor circussen met dieren. Een verbod voor uit het wild gehaalde circusedieren wordt onderzocht. Dat schreef minister Verburg aan de Tweede Kamer, op basis van twee onderzoeken in haar opdracht: een over de intrinsieke waarde van circusedieren en een over hun welzijn. De minister wil de nieuwe regels volgend jaar aan het parlement voorleggen om ze in 2011 te laten ingaan.

[Kamerbrieven rapporten | 27-07-2009](#)

Extra welzijnseisen vleeskuikens

In oktober heeft de pluimveesector ingestemd met extra welzijnseisen voor vlees-

kuikens. Door daaraan te voldoen mogen pluimveehouders 42 kg kuiken per vierkante meter houden; dat is de hoogste bezettingsgraad die de Europese Unie toestaat. Op dit moment is de bezettingsgraad nog 45 kg per vierkante meter. Met dit akkoord voldoet Nederland aan de Europese Vleeskuikenrichtlijn die op 30 juni 2010 ingaat.

[Persbericht, kamerbrieven convenant | 06-10-2009](#)

Nota Diergeneesmiddelen

In november heeft minister Verburg de nota Diergeneesmiddelen uitgebracht. In de nota wordt gestreefd naar een evenwicht tussen voldoende beschikbaarheid van de middelen aan de ene kant en terughoudend gebruik aan de andere kant. Het eerste om dierziekten adequaat te voorkomen en te behandelen, het tweede om de mogelijke risico’s voor mens, dier en milieu te beperken.

[Persbericht en nota | 03-11-2009](#)